

LANDSTINGSREVISIONEN

Landstingsstyrelsens uppsikt år 2012 - En samlad bedömning

Rapport nr 18/2012

1 Sammanfattning

Vår bedömning är att landstingsstyrelsen för år 2012 inte uppfyllt sin uppsiktsplikt.

Revisorerna har i de senaste årens revisionsberättelser kritiserat landstingsstyrelsen för att denne inte uppfyllt sin uppsiktsplikt. Granskningar år 2012 (nr 14/2012, nr 17/2012 och nr 18/2012) visar att landstingsstyrelsen under året begränsat sin uppsikt över landstingets styrelser och nämnder och kommunala företag till att ta del av protokoll, delårsrapporter och årsrapporter samt ekonomisk månadsuppföljning. Ett undantag är en träff i maj 2012 då styrelsen fick information om förhandlingar mellan Norrtåg AB och Trafikverket.

Under år 2012 har landstingsstyrelsens arbetsutskott genomfört träffar med företrädare för nämnderna för folkhälsa och primärvård, hälso- och sjukvårdsnämnden och nämnden för funktionshinder och rehabilitering. Arbetsutskottet har också haft en träff med företrädare för Regionförbundet i Västerbottens län. Vad dessa träffar handlat om är inte dokumenterat i arbetsutskottets sammanträdesanteckningar. Vid samtliga tillfällen beslutade arbetsutskottet att lägga informationen till handlingarna. Protokollgranskningen visar att landstingsstyrelsen inte fått några rapporter om arbetsutskottets träffar med företrädare för nämnderna eller med företrädare för förbundet.

Vår slutsats är att landstingsstyrelsens i allt för hög grad förlitat sig på informella kontakter och de personunioner som uppstår på grund av att ledamöter i landstingsstyrelsens också har uppdrag övriga styrelser, nämnder och kommunala företag. Av kommunallagen följer emellertid att sådana informella kontakter och personunioner inte är tillräckliga för att landstingsstyrelsen ska uppfylla sin uppsikt.

Inte heller är det lämpligt att landstingsstyrelsen överlåter till sitt arbetsutskott att utföra uppsikten. Enligt kommunallagen är det landstingsstyrelsen och inte arbetsutskottet som har ansvaret för uppsikten.

En positiv iakttagelse är att landstingsstyrelsen för år 2013 har aviserat att man har för avsikt att besluta om rutiner för sin uppsikt. Sådana rutiner har landstingsstyrelsen saknat. På samma sätt som i tidigare granskningar rekommenderar vi landstingsstyrelsen att skyndsamt ta beslut om rutiner för sin uppsikt.

2. Inledning

2.1 Bakgrund, revisionsfrågor m.m.

Landstingsstyrelsen ska enligt kommunallagen ha uppsikt över övriga styrelser och nämnder och de kommunala företagens verksamheter. Revisorerna har i sin granskningsplan beslutat att granska hur landstingsstyrelsen uppfyllt sin uppsiktsplikt för år 2012. Det revisionskriterium vi använder för att värdera svaret på denna revisionsfråga kommunallagens 6 kap. 1 §.

2.2 Metod och genomförande

Vi har granskat protokoll och sammanträdesanteckningar från landstingsstyrelsens och arbetsutskottets sammanträden år 2012. Vi har också genomfört en intervju med chefen för landstingets planeringsstab som också fått möjlighet att lämna synpunkter på rapportutkast. Därutöver bygger granskningens iakttagelser på slutsatser från följande två granskningar år 2012:

- Granskning av landstingsstyrelsens skriftliga rutiner för sin uppsiktsplikt (nr 14/2012)
- Granskning av landstingsstyrelsens uppsikt över Regionförbundet i Västerbottens län (nr 17/2012)

3 Granskningens resultat

3.1 Genomgång av protokoll och sammanträdesanteckningar

En genomgång av landstingsstyrelsens protokoll för år 2012 visar att landstingsstyrelsens uppsikt över styrelser och nämnder år 2012 varit begränsad till att ta del av protokoll, delårsrapporter och årsrapporter samt ekonomisk månadsuppföljning. Undantag är landstingsstyrelsens sammanträde den 31 maj 2012 då styrelsen fick information om förhandlingar mellan Norrtåg AB och Trafikverket. I protokollet kan man läsa att landstingsstyrelsen noterade informationen. Vad denna information handlade om är inte dokumenterat i styrelsens protokoll.

Under år 2012 har landstingsstyrelsens arbetsutskott genomfört träffar med företrädare för nämnderna för folkhälsa och primärvård vid två tillfällen, med företrädare för hälso- och sjukvårdsnämnden vid ett tillfälle samt med företrädare för nämnden för funktionshinder och habilitering vid ett tillfälle. Vad dessa träffar handlat om är inte dokumenterat i arbetsutskottets sammanträdesanteckningar. Vid samtliga tillfällen beslutade arbetsutskottet att lägga informationen till handlingarna. Av protokollgranskningen framgår att landstingsstyrelsen inte fått några rapporter om arbetsutskottets träffar med nämnderna.

Därutöver har arbetsutskottet vid ett tillfälle under år 2012 haft dialog med företrädare för Regionförbundet i Västerbottens län. Enligt sammanträdesanteckningarna handlade träffen om "Information och genomgång av bland annat verksamhetens intäkter/kostnader, transporter/infrastruktur, innovationsslussen Västerbotten och norr, IT-frågor." I sammanträdesanteckningarna saknas ytterligare uppgifter om vilken information som arbetsutskottet fick vid tillfället. Arbetsutskottet beslutade att notera informationen.

Granskningen av protokoll och sammanträdesanteckningar visar att varken landstingsstyrelsen eller dess arbetsutskott under år 2012 hade fler träffar med företrädare för övriga styrelser, nämnder och kommunala företag. Tabellen nedan ger en översikt över vilka träffar som landstingsstyrelsen eller arbetsutskottet genomförde under år 2012.

Styrelse, nämnd och kommunala företag	Landstingsstyrelsen	Arbetsutskott
Hälso- och sjukvårdsnämnden	-	2012-03-27
Nämnden för funktionshinder och habilitering	-	2012-03-13
Nämnderna för folkhälsa och primärvård	-	2012-05-02 2012-10-09
Patientnämnden	-	-
Styrelserna för Vindelns och Storumans folkhögskolor	-	-
Kostnämnden i Lycksele	-	-
Regionförbundet i Västerbottens län	2012-05-31 ¹	2012-05-21
Norrandstingens regionförbund	-	-
Norrlands nätverk för musikteater och dans	-	-

1. Information om pågående förhandlingar mellan Norrtåg AB och Trafikverket.

Av sammanställningen framgår att varken landstingsstyrelsen eller arbetsutskottet under år 2012 genomförde några träffar med företrädare för patientnämnden, styrelserna för Vindelns och Storumans folkhögskolor, kostnämnden i Lycksele, Norrandstingens regionförbund eller Norrlands nätverk för musikteater och dans.

3.2 Landstingsstyrelsens skriftliga rutiner

Granskningen (nr 14/2012) visade att landstingsstyrelsen för år 2012 saknat skriftliga rutiner för att uppfylla sin uppsikt över nämnder och kommunala företag.

Av kommunallagen (6 kap.1 §) följer att landstingsstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av landstingets angelägenheter. För detta behöver landstingsstyrelsen ha uppsikt över de olika verksamheterna. Landstingsstyrelsen ska övervaka den ekonomiska förvaltningen, att nämnderna bedriver sina verksamheter i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt, att lagar och förordningar följs och att medel används ändamålsenligt. Om landstingsstyrelsen vid denna övervakning finner brister ska landstingsstyrelsen lämna råd till övriga nämnder. Alternativt ska landstingsstyrelsen föra ärendet till fullmäktige för beslut.

En slutsats i granskningen var att landstingsstyrelsen inte kunde uppfylla sin uppsikt genom att endast låta ledamöter i styrelsen också vara ledamöter i de nämnder eller i de kommunala företag som landstingsstyrelsen ska ha uppsikt över. Sådana personunioner friar inte landstingsstyrelsen från skyldigheten att utöva uppsikt över nämnder eller kommunala företag.

I granskningsrapporten finns den sakkunniges rekommendationer om vad skriftliga rutiner för uppsikt bör innehålla:

- Vilken information önskar landstingsstyrelsen?
- Hur ska landstingsstyrelsen få denna information?
- Hur ska landstingsstyrelsen behandla och kontrollera informationen?
- Hur ska landstingsstyrelsen följa upp informationen?
- Hur ska landstingsstyrelsen utvärdera sin uppsikt?

Revisorerna rekommenderade landstingsstyrelsen att besluta om rutiner för sin uppsikt.

3.3 Landstingsstyrelsens uppsikt över Regionförbundet i Västerbottens län

Granskningen visade att landstingsstyrelsen för år 2012 inte uppfyllt sin uppsikt över Regionförbundet i Västerbottens län. Landstingsstyrelsens aktiviteter under år 2012 var ytterst begränsade när det gäller tillsynen över förbundet. På samma sätt som i den tidigare granskningen (nr 14/2012) konstaterade revisorerna att styrelsen saknade skriftliga regler och rutiner för sin uppsikt. En positiv iakttagelse var att landstingsstyrelsen för år 2013 hade aviserat att man har för avsikt att besluta om regler och rutiner för sin uppsikt.

Revisorerna rekommenderade landstingsstyrelsen att skyndsamt besluta om regler och rutiner för sin uppsikt. Landstingsstyrelsen borde enligt revisorerna också verka för en revidering av regionförbundets förbundsordning. Detta eftersom förbundsordningen saknade formuleringar som gav landstinget och övriga huvudmän rätt till insyn och kontroll av förbundet.

Umeå den 20 februari 2013

Richard Norberg

Certifierad kommunal revisor